

Langs een van de 'sprengen' in het bos van Wolfheze-Laaag, een natuureservaat van Natuurmonumenten, staan de bekende 'Wodanseiken'. Deze schilderachtige woudreuzen hebben een geschatte leeftijd van ruim 450 jaar. Een zeer fors exemplaar is al tientallen jaren geleden gestorven. Het overeind gebleven stamdeel hiervan is nog lang niet helemaal weggerot en fraai begroeid. Tijdens een inventarisatie door de 'KNNV-afdeling Wageningen en omstreken' werden zowel bovenop als langs de zijkant van deze stam verschillende bijzondere blad-, lever- en korstmossen ontdekt.

Het Paarssteelveentrechttertje teruggevonden bij Wolfheze

Een unieke vondst:
De paddestoel van het Paarssteelveentrechttertje. FOTO'S: BART HEIJNE

Tussen Boskronkelsteeltje, Kussentjesmos, Glanzend maanmos, Neptunusmos, Turflucifer en Vertakt bekermos, om maar enkele aangetroffen soorten te noemen, werden bovendien tientallen bleekgroene schubjes met een opstaand wit randje opgemerkt. Nader onderzoek leerde dat het de schubjes betrof van een uiterst zeldzaam korstmos, dat luistert naar de naam *Omphalina hudsoniana*, ook wel bekend onder de naam *Phytoconis viridis* en *Coriscium viride*. Op zich een mooie vondst! Het bijzondere van dit korstmos is dat de alg samenleeft met een plaatjeszwam (Basidiomyceet). Een dergelijke symbiose komt maar bij enkele korstmossen voor. De schimmelcomponent van vrijwel alle andere Nederlandse korstmossen hoort namelijk tot de zakjeszwammen (Ascomyceten). Het wordt nog mooier, want op 29 november 2003 bleek tussen de schubjes een minuscuul paddestoeltje te zijn gevormd. Het vermoeden rees natuurlijk snel dat het hier ging om een vruchtli-

chaam van *Omphalina hudsoniana*. Dat zou de eerste vondst in Nederland betekenen! En jawel, experts bevestigden de juistheid van deze veronderstelling. Daarmee is fructificatie van het Paarssteelveentrechttertje, want onder die naam is het paddestoeltje bekend bij mycologen, voor het eerst in ons land vastgesteld. Een tweede vruchtlichaam verscheen op dezelfde eik in januari van 2004.

Het Paarssteelveentrechttertje staat vermeld in de standaardlijst van korstmossen (APTRoot et al, 1999) als ZZZ 'gevoelig'. Ook op de Rode Lijst Paddestoelen (ARNOLDS, 1989; ARNOLDS & VAN OMMERING, 1996) staat het Paarssteelveentrechttertje vermeld als gevoelig (onder de naam *Phytoconis viridis*).

De soort is over het algemeen in het buitenland niet zeldzaam in hoogveen en op dood hout. Een koele standplaats geniet de voorkeur. De Nederlandse groeiplaats is ook relatief koel. De dode eik bevindt zich op de oever van een praktisch continu stro-

mende sprenge in een tamelijk diep oost – west verlopend, sterk beschaduwde dal. Aardig is dat op dezelfde boom ook de karakteristieke geclusterde algengroepjes van het Gewoon veentrechttertje (*Omphalina ericetorum*) bleken voor te komen. Ook deze soort is tamelijk zeldzaam. Helaas werden van het Gewoon veentrechttertje geen vruchtlichamen aangetroffen. Houd dus dode eiken in de gaten, je weet maar nooit...

Klaas van Dort is auteur van de 'Veldgids Mossen' en actief binnen de Bryologische en Lichenologische Werkgroep van de KNNV.

Literatuur

APTRoot, A., C.M. VAN HERK, L.B. SPARRIUS & P.P.G. VAN DEN BOOM (1999), Checklist van de Nederlandse lichenen en lichenicole fungi. *Buxbaumia* 50 (deel 1): 4-64.
ARNOLDS, E.J.M. (1989), A preliminary Red Data List of macrofungi in the Netherlands. *Persoonia* 14: 77-125.
ARNOLDS, E.J.M. & G. VAN OMMERING (1996), *Bedreigde en kwetsbare paddestoelen in Nederland. Toelichting op de Rode Lijst*. Rapport IKC Natuurbeheer, nr. 24. Wageningen.